

- *Про підготовку видання багатомної «Великої української енциклопедії» (доповідачі — академік НАН України В.М. Локтев і доктор історичних наук А.М. Киридон)*
- *Про стан реалізації Меморандуму про співробітництво між Національною академією наук України та Українським союзом промисловців і підприємців (доповідач — академік НАН України А.Г. Наумовець)*
- *Про нагородження відзнаками НАН України та Почесними грамотами НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України (доповідач — академік НАН України В.Л. Богданов)*
- *Кадрові та поточні питання*

ІЗ ЗАЛИ ЗАСІДАНЬ ПРЕЗИДІЇ НАН УКРАЇНИ 15 травня 2019 року

На засіданні члени Президії НАН України та запрошені заслухали співповідь голови Головної редакційної колегії «Великої української енциклопедії» академіка-секретаря Відділення фізики і астрономії НАН України академіка НАН України **Вадима Михайловича Локтева** та директора Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво» доктора історичних наук **Алли Миколаївни Киридон** про підготовку видання багатомної «Великої української енциклопедії» (стенограму див. на с. 13).

За час роботи над створенням Енциклопедії науковцям НАН України спільно з фахівцями Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво» вдалося досягти вагомих результатів.

Зокрема, вийшли друком «Словник» та перший том «Великої української енциклопедії», «Методичні рекомендації з підготовки, редагування та оформлення статей до Великої української енциклопедії», а також колективні монографії, присвячені сучасним концептам енциклопедичної справи в Україні та новим теоретико-методологічним принципам створення сучасних енциклопедій. Видано тематичні словники ВУЕ з різних напрямів. Підготовлено до друку другий том Енциклопедії. Відповідно до Календарного плану підготовки та видання Великої української енциклопедії на 2016–2026 роки, затвердженого наказом Держкомтелерадіо України від 25.01.2016 № 36, триває робота над написанням, експертизою та редагуванням статей до наступних томів ВУЕ.

Співробітники Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво» розробили також методичні рекомендації для авторів і редакторів ВУЕ (для друкованої та електронної версій). З метою популяризації проекту було організовано ряд заходів, проведено круглі столи, презентації, наукові конференції. Сьогодні колектив Енциклопедичного видавництва продовжує роботу над паралельною реалізацією фактично

Доповідь академіка НАН України Вадима Михайловича Локтева

Доповідь доктора історичних наук Алли Миколаївни Киридон

двох окремих проєктів — друкованої та електронної версії Енциклопедії.

19 грудня 2018 р. відбулося чергове засідання Головної редакційної колегії ВУЕ, на якому розглядалися поточні питання підготовки видання. Учасники засідання мали змогу оцінити особливості функціонування введеної в дію електронної версії Енциклопедії. На сьогодні е-ВУЕ містить уже всі статті першого тому «Великої української енциклопедії», поступово енциклопедичний портал наповнюється статтями другого тому (літера «А») та новими підготовленими статтями на літери «Б–Я», контент збагачується ілюстративним матеріалом, статті озвучуються, до них підбирається тематичний відеоряд. Фахівців Інституту програмних систем НАН України залучено до

вдосконалення дизайну порталу, який передбачає такі сучасні елементи веб-сторінки, як слайдер, анімовані графічні елементи, плагіни для зручного перегляду відео- і фотоілюстрацій та прослуховування аудіозаписів.

Разом з тим залишаються невирішеними деякі проблеми матеріального та науково-організаційного характеру. Насамперед є серйозні фінансові труднощі, пов'язані з відсутністю необхідного бюджетного фінансування для підготовки ВУЕ. У свою чергу нестача коштів зумовлює недоукомплектованість штату установи, невідповідне забезпечення комп'ютерною технікою та новітніми технічними засобами. Через недостатнє фінансування не передбачено виплату авторських гонорарів за підготовку статей, що спричинює значні труднощі при доборі авторів за низкою напрямів наукових знань. Крім того, брак коштів не дає змоги співробітникам Енциклопедичного видавництва ефективно взаємодіяти з Центральним державним кінофотофоноархівом України ім. Г.С. Пшеничного, залучати архівні матеріали для підготовки мультимедійного енциклопедичного контенту.

Згідно з п. 7 постанови Президії НАН України від 27.12.2017 № 357 «Про стан підготовки «Великої української енциклопедії» передбачалося створення при відділеннях НАН України робочих груп з опрацювання матеріалів Енциклопедії. Однак на сьогодні зазначене рішення виконано не всіма відділеннями НАН України. Недостатньо активною є участь співробітників академічних установ у підготовці та написанні статей до ВУЕ. Потрібно також активізувати участь членів Головної редакційної колегії «Великої української енциклопедії» у робочих засіданнях та діяльності редколегії.

В обговоренні співдоповіді взяли участь академік НАН України Б.Є. Патон; перший заступник голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України Б.О. Червак; директор Інституту гідромеханіки НАН України академік НАН України В.Т. Грінченко; академік-секретар Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України, директор Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН

України академік НАН України М.Г. Жулинський; директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України академік НАН України Я.С. Яцків; голова Північно-Східного наукового центру НАН України та МОН України, генеральний директор Державної наукової установи «Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» НАН України» академік НАН України В.П. Семиноженко.

Підсумовуючи виступи, академік НАН України Б.Є. Патон зазначив, що у роботі зі створення Енциклопедії досягнуто вагомих результатів, але все ще залишається низка невирішених проблем. Зазначені у співповіді недоліки необхідно виправити і продовжити наполегливу спільну працю з підготовки та видання «Великої української енциклопедії».

Академік Б.Є. Патон поінформував присутніх, що на засіданні Ради президентів академії наук України, яке відбулося 3 квітня 2019 р., розглядалося питання щодо підготовки ВУЕ. За його результатами було прийнято рішення щодо поглиблення співпраці усіх національних академії наук у створенні цього видання. Лише об'єднавши зусилля всіх відділень НАН України, національних галузевих академії наук, установ Держкомтелерадіо України, закладів вищої освіти, можна досягти успіху в реалізації цього масштабного проекту загальнонаціональної ваги і значення.

* * *

Далі Президія НАН України заслухала доповідь першого віце-президента НАН України, голови Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академіка НАН України **Антон Григоровича Наумовця** про стан реалізації Меморандуму про співробітництво між Національною академією наук України та Українським союзом промисловців і підприємців (стенограму див. на с. 20).

Академік А.Г. Наумоєць ознайомив присутніх зі станом співробітництва Академії з Українським союзом промисловців та підприємців. Він підкреслив, що налагодження такого співробітництва вкрай необхідне передусім для встановлення взаємовигідних і плідних

Доповідь академіка НАН України Антона Григоровича Наумовця

зв'язків наукових установ з промисловими підприємствами з метою виробництва інноваційної продукції на основі розробок науковців НАН України.

Як зазначив перший віце-президент НАН України, хоча шлях від наукової розробки до серійного виробництва є досить довгим, складним і затратним, а іноді й невдалим, наукові установи мають наполегливо працювати в цьому напрямі, а Президія НАН України — всляко сприяти їм і надавати допомогу. Отже, важливим завданням є спільна участь науковців та представників бізнесу в розробленні державної політики у сфері інноваційної діяльності. Ця робота має бути спрямована на запровадження дієвих державних механізмів стимулювання інвестицій в інновації. Без цього неможливе зростання вітчизняної промисловості, що, в свою чергу, чинитиме також негативний вплив і на розвиток науки.

Президія НАН України наголошує, що налагодження взаємовигідної співпраці вітчизняних наукових установ і промислових підприємств є важливим фактором для розвитку підприємництва, поліпшення інвестиційного клімату та підвищення конкурентоспроможності й зростання вітчизняної економіки.

* * *

Члени Президії НАН України розглянули також низку поточних питань:

- за результатами атестації молодих вчених — стипендіатів Президента України та конкурсу на поточні вакансії визначили 300 стипендіатів Президента України;
- у зв'язку з прийняттям нових нормативно-правових актів внесли зміни до розподілу обов'язків між членами Президії НАН України;
- заслухали інформацію першого віце-президента НАН України, голови Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академіка НАН України А.Г. Наумовця про проведення XIII Всеукраїнського фестивалю науки;
- заслухали інформацію віце-президента НАН України, голови Секції хімічних і біологічних наук НАН України академіка НАН України В.Г. Кошечка щодо проведення 12–13 червня 2019 р. в м. Києві Міжнародної науково-практичної конференції «Соснові ліси: сучасний стан, існуючі проблеми та шляхи їх вирішення» під егідою НАН України та НАН Білорусі;
- заслухали інформацію головного вченого секретаря НАН України академіка НАН України В.Л. Богданова щодо оновленої редакції Положення про атестацію наукових працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2019 р. № 285;
- заслухали інформацію директора Головної астрономічної обсерваторії НАН України академіка НАН України Я.С. Яцківа про роботу Комісії при Президії НАН України з захисту науки, боротьби з псевдонаукою та фальсифікацією наукових досліджень.

* * *

Крім того, Президія НАН України ухвалила низку організаційних і кадрових рішень.

Призначено:

- академіка НАН України **Петрова Вячеслава Васильовича** на посаду директора Інституту проблем рестрації інформації НАН України;
- академіка НАН України **Мележика Петра Миколайовича** на посаду директора Інституту радіофізики та електроніки ім. О.Я. Усикова НАН України;
- члена-кореспондента НАН України **Татаренка Валентина Андрійовича** на посаду директора Інституту металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України;
- доктора географічних наук **Маруняк Євгенію Олександрівну** на посаду директора Інституту географії НАН України;
- кандидата біологічних наук **Бойко Наталію Сергіївну** на посаду директора Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України;
- академіка НАН України **Гейця Валерія Михайловича** на посаду директора Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України»;

- академіка НАН України **Лібанову Елду Марленівну** на посаду директора Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України.

Погоджено кандидатуру:

- кандидата фізико-математичних наук **Мамікіна Сергія Васильовича** на посаду завідувача відділу поляритонної оптоелектроніки та технології наноструктур Інституту фізики напівпровідників ім. В.Є. Лашкарьова НАН України;
- доктора фізико-математичних наук **Берцика Петра Петеревича** на посаду завідувача відділу зір та галактик Головної астрономічної обсерваторії НАН України;
- кандидата біологічних наук **Проця Богдана Григоровича** на посаду завідувача відділу ландшафтного та біотичного різноманіття Державного природознавчого музею НАН України;
- доктора економічних наук **Нікішиної Оксани Володимирівни** на посаду завідувача відділу ринкових механізмів та структур Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України;
- доктора економічних наук **Головатюка Василя Михайловича** на посаду головного наукового співробітника Державної установи «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України».

Відзнакою НАН України «За наукові досягнення» нагороджено:

- заступника генерального директора з наукової роботи Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут», члена-кореспондента НАН України **Гаркушу Ігоря Євгеновича** за багаторічну плідну працю, особисті досягнення у професійній діяльності та вагомий внесок у популяризацію здобутків вчених Північно-Східного регіону України і сприяння його інноваційному розвитку.

Відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни» нагороджено:

- професора кафедри Київського національного університету імені Тараса Шевченка члена-кореспондента НАН України **Базилевича Віктора Дмитровича** за багаторічну наукову і науково-педагогічну працю, особисті здобутки у дослідженні актуальних проблем економічної теорії та підготовку наукових кадрів високої кваліфікації;
- заступника директора з наукової роботи Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України кандидата філософських наук **Ковадло Галину Петрівну** за багаторічну наукову і науково-організаційну працю, значний особистий внесок у розвиток філософської

науки та підготовку висококваліфікованих наукових кадрів;

- старшого наукового співробітника Інституту радіофізики та електроніки ім. О.Я. Усикова НАН України, кандидата фізико-математичних наук **Майзеліса Захара Олександровича** за багатолітню плідну працю, особисті досягнення у професійній діяльності та вагомий внесок у популяризацію здобутків вчених Північно-Східного регіону України і сприяння його інноваційному розвитку.

Відзнакою НАН України «За професійні здобутки» нагороджено:

- наукового консультанта громадської організації «Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова» члена-кореспондента НАН України **Сіденка Володимира Романовича** за багаторічну працю вченого-економіста та вагомий особистий внесок у дослідження питань розвитку сучасного світового господарства і міжнародних економічних інтеграційних процесів.

Подякою НАН України відзначено:

- старшого наукового співробітника Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України кандидата технічних наук **Васильєва Юрія Степановича** за багатолітню плідну і сумлінну працю, вагомі здобутки у професійній діяльності та особистий внесок у розвиток наукових досліджень в Інституті;

- заступника директора з наукової роботи Інституту фізіології рослин і генетики НАН України доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка НААН України **Гаврилюка Миколу Микитовича** за багатолітню плідну наукову і науково-організаційну працю дослідника проблем насіннезнавства, практичного насінництва, сортовивчення та значні особисті наукові здобутки у розробленні елементів сортових технологій вирощування високоякісного насіння;

- провідного інженера Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України **Жаркову Валентину Дмитрівну** за багатолітню сумлінну працю, вагомі здобутки у професійній діяльності та особистий внесок у розвиток наукових досліджень в Інституті;

- працівників Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна — професора кафедри, доктора фізико-математичних наук **Кадеця Володимира Михайловича**; професора кафедри, доктора технічних наук **Кузнецова Олександра Олександровича**; провідного наукового співробітника Науково-дослідного інституту біології, доктора фізико-математичних наук, професора **Лупішка Дмитра Федоровича**; завідувача кафедри, доктора соціологічних наук, професора **Сокурянську Людмилу Георгіївну** — за багатолітню плідну наукову і науково-педагогічну працю та вагомі

професійні здобутки у підготовці висококваліфікованих фахівців з пріоритетних напрямів сучасної науки;

- працівників Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» — декана факультету, доктора технічних наук, професора **Алексєєва Михайла Олександровича**; проректора з наукової роботи, члена-кореспондента НАН України **Бешту Олександра Степановича**; начальника науково-дослідної частини, доктора технічних наук, професора **Дичковського Романа Омеляновича**; професора кафедри, доктора технічних наук **Садовенка Івана Олександровича**; завідувача кафедри, доктора технічних наук, професора **Собка Бориса Юхимовича**; доктора технічних наук, професора **Соболева Валерія Вікторовича**; проректора з міжнародних зв'язків, доктора технічних наук, професора **Шашенка Олександра Миколайовича** — за багатолітню високопрофесійну педагогічну і наукову діяльність, значні творчі здобутки у підготовці висококваліфікованих наукових кадрів та особистий внесок у розвиток вітчизняної інженерної освіти;

- працівників Північно-Східного наукового центру НАН України та МОН України — заступника директора з методичної роботи Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» **Ермоленко Наталю Юріївну**; заступника директора з наукової роботи Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, доктора економічних наук, професора **Іванова Юрія Борисовича**; професора Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, директора Центру краєзнавства ім. академіка П.Т. Тронька **Куделка Сергія Михайловича**; директора Акціонерного товариства «Український науково-дослідний інститут вогнетривів ім. А.С. Бережного», кандидата технічних наук **Мартиненка Валерія Владленовича**; директора Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка **Ракитянську Валентину Дмитрівну**; проректора з наукової роботи Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова, доктора технічних наук, професора **Сухонос Марину Костянтинівну** — за багатолітню плідну працю, особисті досягнення у професійній діяльності та вагомий внесок у популяризацію здобутків вчених Північно-Східного регіону України і сприяння його інноваційному розвитку.

Почесною грамотою Президії НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України нагороджено:

- провідного наукового співробітника Відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України доктора філософських наук, професора **Шевченка Віталія Володимировича** за багатолітню плідну наукову і науково-педагогічну працю, вагомі

творчі здобутки в галузі філософії релігії та підготовку висококваліфікованих наукових кадрів;

- директора Рівненського інституту Київського університету права НАН України **Якимчука Володимира Леонівича** за багатолітню плідну творчу працю, вагомий внесок у розвиток юридичної науки і освіти та підготовку висококваліфікованих наукових кадрів;

- директора з науково-методичної роботи комунального позашкільного навчального закладу «Мала академія наук учнівської молоді Дніпропетровської обласної ради» **Овчаренко Наталію Володимирівну** за багатолітню невтомну плідну працю із забезпечення організації і координації науково-дослідницької діяльності учнівської молоді та активне сприяння впровадженню у педагогічну практику сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій;

- військових медиків і співробітників військових вищих навчальних закладів — помічника Міністра оборони України, генерал-майора медичної служби, кандидата медичних наук **Вербу Андрія Вячеславовича**; начальника Військової академії (м. Одеса), генерал-майора, кандидата юридичних наук **Гуляка Олега**

Вікторовича; начальника Головного військово-медичного управління Збройних сил України, полковника медичної служби, члена-кореспондента НАМН України **Хоменка Ігоря Петровича** — за багаторічну плідну наукову співпрацю з творчим колективом Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України та вагомий внесок у розроблення й впровадження у практику військової медицини і навчальний процес інноваційних інформаційних технологій;

- директора Українського ордена «Знак пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького Державного агентства лісових ресурсів України та Національної академії наук України, члена-кореспондента НААН України **Ткача Віктора Петровича** за багатолітню плідну працю, особисті досягнення у професійній діяльності та вагомий внесок у популяризацію здобутків вчених Північно-Східного регіону України і сприяння його інноваційному розвитку.

За матеріалами засідання підготувала О.О. Мележик